

УДК 339.72.053.23

Черній І. – ст. гр. БФ-11

Тернопільський національний технічний університет ім. Івана Пулюя

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНІМ БОРГОМ УКРАЇНИ

Науковий керівник: к.е.н. Кудлак В.Я.

Зовнішній борг країни — це сукупність зовнішніх фінансових зобов'язань держави та резидентів на певну дату, які підлягають погашенню в установлені строки.

Міжнародні фінансові організації надають урядам країн-позичальників кредити на підтримку платіжного балансу, національної валюти, фінансування дефіциту державного бюджету, критичного імпорту, проектів, що сприяють соціально-економічному розвитку.

В Україні основні повноваження щодо управління зовнішнім боргом покладені на Національний банк. Зокрема він бере активну участь у розробленні і практичній реалізації державної політики щодо основних міжнародних фінансово-кредитних інституцій (Міжнародного валютного фонду, Світового банку, Європейського банку реконструкції та розвитку). Ця політика спрямована на забезпечення сприятливих для України умов залучення зовнішніх фінансових ресурсів.

Крім того, НБУ бере участь в управлінні зовнішнім боргом шляхом реєстрації приватних не гарантованих державою позик. Згідно з чинним положенням Національного банку України резидент-позичальник (юридична особа чи фізична) зобов'язаний до фактичного отримання коштів за кредитом, залученим від нерезидента в іноземній валюті, зареєструвати кредитний договір у відповідному територіальному управлінні НБУ. Сутність реєстрації полягає в тому, що вона має, по-перше, обліковий характер і її метою виступає визначення обсягу приватного не гарантованого державою зовнішнього боргу, а по-друге, контролюючий характер, тому її метою виступає також контроль за рухом капіталу і, зокрема, за відпливом капіталу з країни при погашенні кредитів.

Обслуговуючі уповноважені банки здійснюють операції за залученими від нерезидентів кредитами лише на підставі реєстраційного свідоцтва НБУ.

Згідно даних Національного банку України у 2011 році рівень валового зовнішнього боргу зменшився до 76,6% від ВВП, порівняно з 85,0% на початку року і на 1.01.2012р. становив 126,2 млрд. дол. США.

Різко скоротилися темпи приросту зовнішнього боргу секторів державного управління та органів грошово-кредитного регулювання: з 35,3% у попередньому році до 2,7% у поточному. Зовнішній борг банків та інших секторів скоротився з 61,5% від ВВП до 56,3%. Короткостроковий зовнішній борг за залишковим терміном погашення зріс на 6,6 млрд. дол. США до 56,8 млрд. дол. США.

За 2011 рік зовнішній борг, що підлягає сплаті протягом наступних чотирьох кварталів, зріс на 6.6 млрд. дол. США. Збільшення його обсягів протягом майбутніх платежів відбулося через нарощення короткострокових зобов'язань за первинним терміном погашення.

Основною валютою зовнішніх запозичень України на кінець 2011 року залишається долар США – 71.9% від валового обсягу боргу (на початок року – 70.4%). Частки зобов'язань в євро та російських рублях на кінець 2011 року становили відповідно 10.2% та 2.2%. Частка зовнішньої заборгованості в національній валюті залишається незначною – 2.2% від валового обсягу боргу.